

Julebladet

for Gudhjem-Østerlars og Omegn.

December 1926

Til vore Læsere.

Naar vi atter i Aar sender Julebladet ud til tusinde Hjem i Gudhjem og Omegn, er det vor Overbevisning at det vil blive til Gavn og Glæde for vore Læsere saa vel som for de averterende, der yder Bladet Støtte og gør det muligt af trykke og fordele det gennem Postvæsenet i saa stort et Oplag. Samtidig retter vi en Tak til de averterende for den Tillid de har vist os og beklager at vi af Pladshensyn har maattet slutte Annonce-tegningen saa tidligt at vi næppe har faaet alle med, som ønskede at avertere.

Red.

Før tændte Landle
de strunke Julelys.
Jeg var et Barn,
og Børnene maa jo vente.
Vi sad i Mørkningens
Længsel og Eventyr,
mens en, som nu er død,
gik ind og tændte.

Og Far gik hen
og lukkede Vinduet op:
Kom skal I høre
Juleklokkerne kime! -
Kold Luft strøg ind, og
stunddom flyvende Snefnug,
hin fjerne, højtidsfulde
Mørkningstime.

Nu tænder jeg selv
de strunke Julelys,
jeg er den voksne, den
der gaar ind forinden.
Et nyt Barn sidder i
Mørkningens Eventyr
og hører Sneens Fog
eller Regnens Rinden.

Og hun, som lever,
lukker Vinduet op:
Kom skal du høre
Juleklokkerne kime!
Snart mindes Barnet
denne kølige Luftstrøm
og længes langt mod
denne Mørkningstime.

Valdemar Rørdam.

En af Nordens yngre, talentfulde Forfattere skildrer her med digterisk Skønhed og Kraft en usædvanlig Skifærd og et mærkeligt Julebesøg i Norge paa vore Oldefædres Tid.

Og morgenen St. Halvard-dagen
vaaren atten-hundred og tolv
sat Familien paa gaarden Hauen
ved Aursundsjoen og sang en av
Elle Andersdatter-salmerne.... det
var endda den kjendte nærvæsen,
som den svenske salmedigerske
oprindeligt skal have skrevet paa
næver, de sang den morgen.

„Den Stad og Gader
den av Guld mon være,
af Ædelsten Grundvolden fuld med Ære,
og dertil Klangen
af Englesangen.
Tusind Aar som Dag er gangen
for mangen.

Eia, lad skinne frem den Dag,
med Fromme,
da alle Ting saa vel i Lag
skal komme!
Vor Ve du vende,
vort Aag fraspænde,
lad det tage en salig Ende.
O, Jesu!”

Kl. var 3 om morgenen og so-
len, som randt over fjældene i øst,
skinnet ind gennem det lille vindu
med smaa bulkete ruter og over

tollekniv. Lit-Klas sat og stirret
paa far sin.... for han havde al-
drig set far saa fin som idag. Han
hadde røde rænder i klærne og
en lang blank sabel.

— Per Hauen var kongenskar. I
ufredsaarene hadde han ligget borte
ved grænsen og passet paa saa
fjenden ikke slap over og fik sæt-
te varme paa Røros kobberverk
igjen. Endda hadde fjeldfolket i
frisk minde svenskens herjing av
Bergstaden for snart hundred aar
siden.

Nu truet en endda være fjende.
Hans sværd var haardere end no-
gen svenskes. Han skaante ingen.
Barn, kvinder, oldinger og unge,
stærke mænd hug han ned uten
skaansel.

Igaar nat hadde Per drat avsted
med hest og slæde over fjeldet til
Røros for om det var muligt at
faa kjøbt lidt mel af proviantskri-
veren ved kobberværket, men han
hadde kommet igjen med tomme
sække. Hvit i ansigtet og forfær-
det hadde proviantskrivern stirret

Og paa huggestabben sat sønnen Per og holdt salmeboken.

det enerstrødde gulv. — Varmen
brændte bort i skorstenen og paa
skorstenshellen sat den gamle Klas-
Haua med foldede hænder og top-
luven liggende over det ene knæ
og sang med groft stærkt maal.
Og paa huggestabben sat sønnen
Per og holdt salmeboken. Hans
hustru stod bak ham og saa over
hans aksel ned i boken og prøvde
at synge med. Hun var daarlig til
at læse og havde lidt ondt ved at
følge med. Klas-Haua hadde heller
ikke lært at læse større, men næ-
rvæsen den kunde han da uten-
ad. Ved siten av ham paa Skor-
stenshellen sat Lit-Klas. Han var
fire aar. Og han havde alt faat

paa Per. „Hvad sier du min gode
mand! Mel? Om du ikke bad om
mere mel, at du kunde lægge det
ind paa din øjsten, det stod ikke
i min magt at opfylde din bøn!”
Og proviantskrivern hadde løftet
sin magre, tynde haand til tegn
paa, at det var umulig. — „Guds
fred!” sa han og fulgte Per Hauen
til døren.

Nu skulde Per drage nordover
til Trondhjem og prøve at faa ut
en tønde rug. For det gik ord om,
at den der hadde solv at betale
med, fik lidt rug hos G. Endresens
enke der. Og solv hadde de paa
Hauen i den tiden. Mand efter
mand hadde været hestehandlere

og tjent grovt. Ætten var gammel.
Haua-mændene var kjæmper og
navngitte for sin styrke og for
sin mundraphet. Hundred aar og
over blev de alle.

I de tider var en rejse til Trond-
hjem en lang rejse og fuld av man-
ge gjenvordigheter og farer — for
tætere og røverpak laa paa lur
overalt langs vejen — det hændte
tit, at mand og færdalæs blev borte
og spurgtes aldrig mer, det hændte
endda tiere, at hester kom skye og
vetskræmte frem til folk med kjø-

sovn. Hans kammerater vilde gang
paa gang give op stillingen, men
Per truet med at helseslaa dem,
dersom de veg fra post. Til be-
lønning for sin taperhet hadde
Per faat en av von Kragenhjelm
avlagte løjtnantsmunderinger. I den
hadde Per staat brudgom i Røros
nye og store kirke for fem aar
siden. — Og staseligere brudgom
hadde ingen set paa Røros. Han
var et syn.

I hele vinter hadde Hauafolke
ikke smakt det, som mel kaldtes

Han standset oppe paa en aas og vinket tilbage med luen til kari.

rerikaren liggende blodig og død
paa slæden. — Og derfor syntes
gamle Klas-Haua, at de burde syn-
ge et guds ord for Per drog afsted.
Han vidste godt, at ingen stod for
sønnen hans i ret og oprigtig
slagsmaal, men snikmordere og
lumske personer som laa i bak-
hold, kunde ingen fri sig for.

Ja, Per Hauen
han var en staut
kar. Han fyldte
sine 27 mikkels-
mes. — Og saa
sterk var han, at
han bøjde ut he-
steskoen med ba-
re fingrer.

Idag hadde han
tat kongensklær-
ne paa... for blev
det ingen anden
raad, saa gik han
op til oberstløj-
tnant von Kragen-
hjem og bad der.
For von Kragen-
hjem hjalp sine
soldater først og
fremst. Av ham
hadde Per Hauen
faatmunderingen
sin. I en træning
sør i Solør had-
de Per udmerket
sig som en tap-
per soldat. Han
var med i et ski-
løper-korps, og
holdt ut i sneen
mange døgn i-
træk, uten at faa
hverken mat eller

hverken i grøt eller brød. Men de
hadde likevel holdt livet oppe ved
at æte kjøt og rakefisk og ost og
smør. Nu var længselen efter mel
blit for umedgørlig. Mel maatte de
ha. Idetmindste maatte de ha lidt
til at blande i barkbrødet. Aa, krig
og uaar var haarde hjemsøkelser.
I sommer var græsset paa jordene

Ind kom en lasskjører næsten ihjelfrossen.

Aktieselskabet Bornholms Margarinefabrik, Rønne.

Harald Jørgensen

☛ ☛ Telefon Gudhjem 13 ☛ ☛

Kolonial - Vin - Cigarer
Fedeverar og Paalæg.

Juleøl

paa Halv- og
Helflasker
samt paa Anker
faas bedst og billigst hos

Ejner Jensen,

Telefon Gudhjem 12.

Min Kolonial- samt Manufaktur-Forretning

bringes i velvillig Erindring.

Altid 1ste Kl. Varer
til billigste Priser.

Min fine **Kaffe** anbefales.

Henry Kvist,
Gudhjem.

Tlf. 45

Tlf. 45.

Gartner

K. Cristiansen,
Gudhjem

anbefaler sig med Grøntsager.
Kranse til billige Priser.

Anlæg og Vedligeholdelse af
Haver og Gravsteder.

Tlf. 69.

Tlf. 69.

Hansine Iversens

Manufakturforretning
i Gudhjem

bringes i venlig Erindring.

Stor Udvalg i fikse og
nyttige Julegaver.

Jule-Blomster

og **Julefrugt** faas bedst og
billigst i

Gudhjem Handelsgartneri,

H. Marchmann.

Tlf. 60.

Tlf. 60.

H. V. Fihl's

Byggeforretning og Maskinsnedkeri
anbefales.

Nybygninger og Reparationer

Tegninger og Tilbud
efter Forlangende.

Telefon Gudhjem 10.

Skal De have

et nyt Sæt Tøj

saa henvend Dem til

Skrædder Christensen,

Gudhjem,

der vil De altid finde den
Klædning, der passer Dem.

Ønsker De

et blankt Gulv? — Prøv min

Prima Lakfernis,

lig Gulvlak.

Tørre tilberedte Farver, Pensler og
Lakker til Biler, Møbel- og
Bygningsarbejde, Guld-, Sølv-
og Kobber-Bronce.

Absolut prima Kvaliteter
i min Specialforretning!

Vinduesglas paa Lager.
Alle Størrelser tilskæres nøjagtigt.

Gudhjem Farve- og Tapethandel.
Telefon Nr. 25.

5 pCt. pr. kont. Franco pr. Bane.

Gudhjem Manufakturhandel.

Mangler De en god Julegave-Ide?

Mange fikse Nyheder
anbefales som nyttige Julegaver
til virkelig billige Priser.

Georg Jørgensen, Gudhjem.

Telefon 58.

Telefon 58.

H. Holm,

**Sadelmager og
Tapetserer.**

Stort Udvalg i Lædervarer
passende til Julegaver.

Kurvemøbler, Rejsetasker,
Kufferter, Seddelbøger m. m.

I Aar maa vi alle spare, derfor
køber vi en nyttig og billig
Julegave i

G. Rønne Jensens
Skotøjsforretning,

der har de **sidste Nyheder,**
den gode Vare, den billige Pris.

Moderne Selskabsfodtøj
Solidt Vinterfodtøj.

Varmt og fikst Hjemmefodtøj,
Gummistøvler, Galoscher,
Overtræksstøvler m. m.

Telefon Nr. 25.

Husk de fleste Skotøjspriser ligger
nu langt under Pristallet!

Gudhjem

Herre- og Dame-Prisørsalon

anbefaler
fineste Behandling i
Klipning,
Haarvask,
Ondulation

af baade kort og langt Haar.

Bestil i god Tid!

Osv. Jensen.

Telefon Gudhjem Nr. 9.

Th. Mathiesen's
Skrædderforretning

anbefaler sig til det ærede Publikum

Fineste Forarbejdning.

Billigste Priser.

Juleudstillingen i Gudhjem!

Julehæfter,

Billedbøger, Børnebøger,
Gavebøger, Juletræsdyt, Julelys,
Billeder, Rammer.
Stort Udvalg i Legetøj.

Mekanisk Legetøj,

Grammofoner, Lysbilledapparater,
Symaskiner, Dukker,
Børneservicer,
Børne- og
Selskabsspil.

Lædervarer

i stort Udvalg.

Pengebøger,
Seddelbøger,
Moderne Dametasker,
Lomme-Etui, Rejse-Etui,
Kam- og Børste-Etui,
Manicure-Etui, Spejle,
Sæbe, Parfume,
Kobber-, Messing- og Nikkelvarer.
Bordservice i Sølv og Plet,
Rustfri Bordknive.

Guld- og Sølvsmykker,

Broscher, Ringe, Armbaand,
Halskæder, Slipsnaale,
Urkæder, Lommeknive, Sakse,
Rustfri Lommeknive.

Emaillevarer,

Blik- og Aluminiumvarer.
Ovnforstel, Kulkasser, Ovnskærme,
Egetræs-, Nikkel- og Brødbakker,
Tobak,
Cigarer, Cigaretter,
Shagpiber, Haandstokke.

Meget stort Udvalg i
Glas og Krystal,
Porcelæn, Fajance,

Spisestel, Kaffestel, Vandstel,
Tallerkener, Kopper,
Kaffekopper fra 18 Øre Parret,
Blaakantede Spisestallerkener 25 Ø.
Mægtigt Udvalg i Porcelænskopper
til uhørt billige Priser.

Japanlakvarer,

Jule- og Nytaarskort,

Julekort med nye bornholmske
Prospekter m. m. m.

Tlf. 85.

J. P. RØNNE

Tlf. 85.

Centralvarmeanlæg

med eller uden **Varmtvandsforsyning** udføres økonomisk.
Badeværelser, W C installeres bedst og billigst.
Pumpeledninger anlægges.

G. Federsens Smede- og Maskinværksted.

NB. Udsalg af **Støbegods** fra Bornholms Maskinfabrik, Rønne.

A. P. Westh's Skotøjsforretning.

☛ ☛ ☛ Telefon 73 ☛ ☛ ☛

Køb Deres Fodtøj hos en Fagmand!

Største Udvalg i Promenade-, Selskabs- og Hjemme-Fodtøj,
Ridestøvler, Skaffestøvler og Galoscher.

1ste Klasses Reparationsværksted, Hurtig Levering. Billige Priser.
ENESTE SPECIALFORRETNING I GUDHJEM.

Hole Læder- og Sadelvarer til bedste Pris.

Trænger De til Befordring,
da henvend Dem til

Vognmand

P. Møller,

Gudhjem.

Der faar De sikrest netop
det Køretøj, De i hvert givet
Tilfælde har Brug for, og til
den billigste Pris.

Tlf. Nr. 10

Gudhjem Maskinsnedkeri og Byggeforretning

udfører **Nybygninger** og **Omsforandringer.** Døre
og **Vinduer** leveres paa Bestilling.
Forlang Tilbud og Tegninger!

Tlf. 65. **Niels P. Petersen.** Tlf. 65.

Alle Tryksager udføres

billigst i

Tlf. 74. **Allinge Bogtrykkeri,** Tlf. 74.

Aktieselskabet Bornholms Margarinefabrik, Rønne.

H. GRAM, GUDHJEM

Julegaasen fyldes med mine nye, søde, kødfulde **Californiske Svedsker**, samt store, nye **Muskatel Rosiner** og friske, amerikanske **Æbler**.

Julekagen vil blive lækker, naar den bages med mine prøvede **Flormelskvaliteter**, og dertil kommer mine nye **Sultana Rosiner**, ægte **Livorno-Sukat** og mine kraftige Krydderier.

Jule-Cigaren
smager bedst, naar man køber af
**Hirschsprung,
P. Wulf og C. Obel.**

Mit Lager af
**Kakkelovne og
Komfurer**
realiseres med stor Rabat.
Benyt dette billige Tilbud!

NAAR nu i Julen De Venner indbyder,
en ekstra Kop Kaffe de gerne nyder.
Min Kaffe er blandet med fineste Sorter
med Java og Mokka —
direkte Importer.
Jeg anbefaler min Kaffe De køber,
dens Duft er liflig —
og Smagen straks røber,
at **Grams Kaffe**
i Kvalitet som sagt
staar over de fleste, De endnu har smagt!

Man gør en god
Forretning, naar man
foretager sit

Juleindkøb
hos

**H. Gram,
Gudhjem.**

Nye, gode Varer
- billige Priser!

Kolonialvarer
i gode Smagskvaliteter.

Slagtede **Gæs, Ænder**
og **Kalkuner** købes.
Førhør om Priserne!

Se min
Jule-Udstilling,

hvor De vil finde fikse Julegaver i
Sæber og Parfumer,
Vindruer, Julegodter i fikse Æsker,
Marzipan og fyldte Chokolader,
store, søde Appelsiner og meget andet.

Ønsker De et
godt Ur,
saa gaa til
**Urmager
Mikkelsen**
Gudhjem.
Reparationer udføres.

Kristian Hjorths
Skotøjsreparations-
Værksted
anbefaler smukt
og solidt Arbejde.

Johnstons
nyforbedrede Selubindere.
Slaamaskiner og Hesteriver.
Saxonia Radsaamaskiner.
Hørve Roerensere.
Åsnæs origin. Tærskværker
og Halmpræsser.
Amerikan. Petroleumsmotorer.
A. Larsen, Gudhjem.

A. Franbergs
Fodtøjsforretning
Gudhjem.

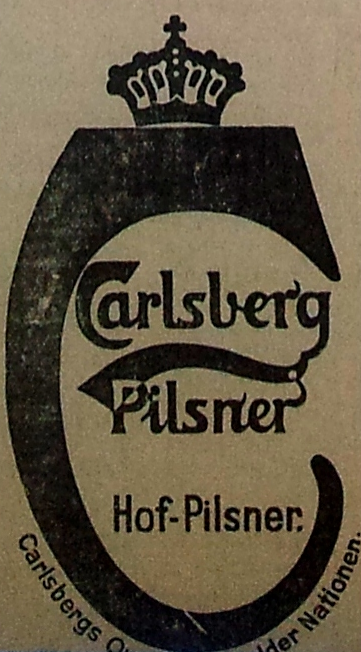
Største Udvalg i
Herre-, Dame- og Børne-
fodtøj til billigste Priser.

Knud Petersen, Melsted

anbefaler til Julen

Kolonial, Vine, Spirituosa, Tobak, Cigarer
Nye Frugter, Delikatesser m. m.

Billigste Dagspriser.

Carlsberg
Export
Øl

slanke Flasker
m. Guld-Etk.

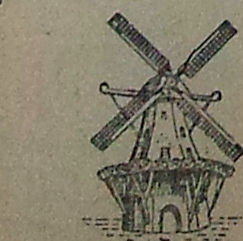
*Pryder et
festdækket
Bord.*

Skal De have Deres Fodtøj
forsaalet eller repareret, saa
henvend Dem til Skomager
Johannes Hansen,
Gudhjem.
Alle Reparationer udføres hurtigt,
solidt og billigt.

Hvorfor købe Deres
Tryksager

hos omrejsende Agenter
til opskruede Priser,
naar De i Allinge Bogtrykkeri
kan faa alt hvad De behøver
til absolut billigste Pris. Giv
os en Prøveordre eller forhør
Dem om Prisen hos vor Re-
præsentant
J. R. Hammer, Gudhjem,
eller ring op til Allinge Nr. 74

Gornitzkas
Bogtrykkeri.

Gudhjem Møllers
Flormel,
Bagerimel
og
amerik. Mel
giver
den bedste Julebagnings.

Gør Deres Juleindkøb hos de Handlende, der averterer her i Bladet.

omkring Aursundsjøen saa stut, at de maatte sope det ihop med sopime. Korn voks aldrig saa højt tilfjelds.

Klas-Haua rejste sig fra skorshellen og gned øjnene. „Vi faar stole paa Vorherre og tru at du kommer hjem igjen med livs bjergning!“ sa Klas. „Vorherre har hjulpet hidtil og han hjælper endda!“

Per la salmeboken sammen og laaste den ind i det blaamalte hængeskapet oppe paa væggen, der slægten hadde hat sølv i umindelige tider.

En time efter kjørte Per og konen nordover Aursundsjøen, som endda laa med is. Vinteren hang længe i iaar. Hesten hadde troget paa. Og de dundred tungt i skar sneen. Per sat og stirret op mod Børsedalslien, der bjørken stod og blaauet i morgensolen. Konen hans — hun hette Kari og var vel tyve aar — sat i sauskindsud paa en høisæk bak paa langslæden. Hun var stor og førlemmet som en mand, men lys og ansigtssvakke, som alle kvindfolk er i Rørosfjeldene.

Per Hauen lot hesten gaa som den vilde. Han holdt tømme slapt i ene næven. Nu og da gløttet han bakover akslen bort paa Kari.

„Gret du?“ sa han og snudde sig mot hende.

„Hjaaa større.“ Hun gned sig i øjnene.

„Er du ræd for mig?“ spurgte han.

„Ja, det er bærre for dig, jeg er ræd her i verden“.

„Itjaaa falig for mig. Husk paa at jeg har sabel og ladd gevær med mig!“ prøvde han at trøste. „Ø, gamp!“ Han jaget paa hesten.

„Vend att, Per!“ Hun snudde sig paa slæden og saa op i øjnene paa ham. „For det er bedre at vi sveltet alle ihop, end at det skulde hende dig naa vondt!“ — bad hun.

Men da lo Per Hauen, saa det hørtse utover hele Aursundsjøen.

„Trur du, jeg vender jeg som har vørre søri Solør og slaast med svenskorn nej, det blir vist itjaaa taa med no-aatvending med mig!“

„Du er hal“, du Per. Hal“ mot mig. Hal“ mot n' Litj-Klas ogsaa“.

„Hal!“ tok Per op igjen. „Jeg er hal“ mot mig sjøl ogsaa!“

Herpaa svarte ikke Kari. Hun satte sig med ryggen mot ham og lod hodet synke ned i mudden. Han rykket i tømmene og jaget paa igjen.

Kari skulde følge med hest nord i Molingdalen, der hadde de høistakker staaende og desuten fik hun hugge hul paa isen ute paa tjærnene og prøve om fisken vilde bite for det tok paa bli smaatt baade med kjøt og fisk indpaa Hauastabburet nu. Fra Molingdalen skulde Per gaa paa ski ind over fjeldene og komme sig ned i Gauldalen. Han fik vel ikke mer end en tønne korn. Og en tønne korn saa Per Hauen sig mand for at bære en femten mils vej. Nu midt i førefalden var det saa omtrøttent uraad at komme nedover til Trondhjem med andet end kløvhest, og hesten var mager og skranglet. — Nej, sandelig skulde han være kløvhest selv.

Oj, femten mil! Oj! Han skulde bære korntønden paa sin ryg — og dertil takke og love Gud for hvert skridt han tok med den.

Morgenen var saa tindrende lys, solskinet randt som guld over skar sneen og over isen paa Aursundsjøen.

„Du, Per!“ sa Kari og rettet sig og saa paa ham. „Jeg synes, du er den vakreste karen, jeg har set i hele mit liv!“

„Nu netop sat jeg og tænkte paa, at du er den vakreste kvindfolk, jeg har set!“ sa Per Hauen.

Og de blev sittende paa langslæden og pratte sammen, som to

Hauen sat og var som en liten gut. Han maatte gang paa gang lægge armen om konen sin. Hun la hodet op mot vaabenkjolen hans og lukket øjnene ... for en stille og forunderlig glæde over, at hun var konen til den navnsprugte kongerskaren, randt gjennom hendes unge sind.

Nord paa Aursundsjøen møtte de en malmkjører fra Aalberja. Han laa saa lang han var ned i malmkarmen og stak hodet op. Kjøraksen hans var utende mager, den lignet mer en sagkrak end et naut.

Malmkjøreren var Morten-Hansa fra Naustervolden. Han hilste guden og prøvde at reise paa slæden, men var saa sulten og udmattet, at han seg sammen igjen.

„Er du mykje sultin?“ spurgte Per Hauen.

„Har itj smakt mat siden søndags kvelden. Ho Indbor og jentongan maatte faa sidste gudslaanet. Aul Aul!“ skreg han og holdt sig over maven. „Aul Aul!“

— Sulterierne tok ham saa han kröp ihop og jamret sig.

Per Hauen hoppet av slæden og hjalp ham op. „Huf for en benrangel du har bli, Morten.“ sa han. — „Jammen trur jeg, at du er saa lang og smal, at en kunde bruke dig til riveskaft.“ la han spøkefuldt til. „Find fyren en kjøtbit, Kari“.

Kari skyndte sig at faa op matsækken og skar en diger flis av et kjøtlaar og flidde Morten. Han grep kjøtflisen som et dyr og tok paa tygge og mumle, at han aldrig i sine levedagar hadde kjendt noget saa godt. Han var næsten paa graaten. Og Morten-Hansa fortalte, at han hadde kjørt rundt fra gaard til gaard i hele Aalen og forhørt sig om lidt korn, men ingen hadde noget. Hvor han kom klaget folk over sulten nu.

Og saa kjørte Per Hauen og konen vider nordover. Ved ti-tiden var de nede i Molingdalen. Her skiltes de. Før han drog videre, sang de begge et vers utenad av nærvisen de stod paa sneen og sang han med luen i haanden hun med henderne foldet og med taarer paa kinderne.

„Eja, mit Hjerter inderlig Jubilerer, med Lys og Fryd
saa glædelig Triumferer,
naar dødens Lænker
brudte er,
og Gud mig Livet skænker
af Naade!“

I skogkanten ovenfor høistakene sat en varg og ulte — den var sulten den ogsaa — og hesten hørte den og holdt paa at sætte ut, men Per fik tak i tømme og holdt den, mens han sang sidste strofe. Han hujet saa til vargen, som drog sig lurvet og smaaulende opover til fjelds.

Og saa drog Per Hauen paa ski indover Molingdalen. Han standset oppe paa en aas og vinket tilbake med luen til Kari. Hun vinket igjen. Solen blinket i sabelen hans — og det var det sidste Kari Hauen saa af Per, der han blev borte for hende inde i bjørkeskogen.

I tre døgn itræk gik Per Hauen uten at hvile eller sove. Han satte skiene igjen paa en gaard i Melhus. Gik saa videre landevejen nedover til Trondhjem. Folk, han møtte, vendte sig bak ham og stirret efter ham. Og de undret sig over, hvor den store, staute soldaten var fra. Han gik som en

vist være — for han var saa solbrændt i ansigtet og hadde saa langt haar ogsaa —

Tredie dagen stod han i kramboden hos G. Endresens enke i Trondhjem og spurgte om der var nogen mulighets raad for en tønne korn. Han hadde gangbar mynt at betale med.

G. Endresens enke ristet sørgmodig paa hodet.

„Korn?“ sa hun. „Gud trøste os alle. Vi har ikke kokmel til søndags selve.“

Hun blev sittende paa sin stol indenfor disken og stirre paa Per Hauen. I tyve lange og sorigfulde aar hadde hun levet udi enkestad, uten at fatte kjærlighet til nogen ungersvend. Hendes hjerte hadde slaat med saa stille slag i hendes barm men nu aa, det var som et under, nu tok hendes hjerte paa at vaakne igjen og slaa stridt og vildt for denne unge fjeldmand var som en aapenbaring og som et under.

Hun spurgte paa, hvor han var fra? Han sa som sandt var, at

Per grep en tønne i hver haand og holdt den under armene.

han var fra fjeldene — fra Aursundsjøen var han, og han hadde kone og barn og en gammel far sittende deroppe i bjørkeskogen. Han var ræd, at de vilde sette til, ifald han ikke kom hjem med korn.

„Hvad?“ Er du gift?“ robte G. Endresens enke forfærdet. Hendes hjerte standset næsten.

„Har du hest med?“

„Nej, jeg skal være hest sjøl!“ svarte Per.

„Vil du bære en tønne korn den lange vej til fjeldene? Er du gall“

„Jeg skal bære to tønner!“ sa Per da.

„Nej, er du gall!“ robte G. Endresens enke igjen. „To tønner?“

„To tønner rug!“ Ingenting!“ lo Per.

„Gaa ut av mit hus! Du forstyrrer mig!“ satte hun i og holdt sig for ansigtet med en haand.

„Faar jeg kjøbt noget rug da, spurgte Per Hauen.

Han saa næsten bønligt paa G. Endresens enke.

„Rug! Var det rug du sa?“

— Hun stod og vendte ryggen mot ham og bøjde hodet som hun lydde efter svaret. Og hun holdt sig for hjertet med venstre haand — for det slog saa meningsløst nu igjen.

„Jo, du skal faa rug men ikke mere end en tønne to tønner blir din visse død, fjeldmand.“ Hun grep sit store Nøgleknippe og gjorde tegn til, at han

bryggen. Her stod ti tønner rug. Per grep en tønne i hver haand og stod og holdt dem under armene.

„Aa, forfærdelig!“ satte G. Endresens enke i og slog sig ned paa en kornsæk.

Men Per Hauen lo.

„Hvor lang vej har du gaat?“ spurgte hun.

„Femten mil“.

„Aa, forfærdeligt!“ satte hun i og vendte sig fra ham. „Og hvor lang tid har du brugt?“

„Tre døgn.“

Han stod rak og holdt korn-tønderne

„Aa, forfærdelig!“ jamret hun og seg ned av kornsækken og blev liggende paa gulvet. „Hvor lang tid trenger du til hjemvejen med en tønne korn paa ryggen?“

„Tre døgn.“

„Aa! Aa! Jeg dør!“ skrek hun.

„Nej vel?“

Per Hauen slap kornsækkene, og sprang ræd avsted og løftet G. Endresens enke op fra gulvet. Han stod og holdt hende i armene som hun var en liten jentunge. Hun bad med svak stemme om han vilde bære hende ind i stuen. Han sprang ind med G. Endresens enke og lagde hende fra sig.

„Ta kornet og gaa, og kom aldrig igjen!“ stønnet hun.

„Men betalingen?“ spurgte han.

Hun ristet paa hodet. Hun vilde ingen betaling ha.

„Giver kejseren det som kejserens er!“ sa Per. — Han la tyve sølvdalere paa bordet og gik.

En liten stund efter kom han gaaende op fra Ravnkloen med to tønner rug paa ryggen. Han tok vejen opover mod Gauldalen. Og han gik et helt døgn uten at hvile. Han la sig ned og drak af bækkene. Gik igjen. Nætterne var lyse, og skogen i Gauldalen stod alt med lyst løv. Men oppe i Aalen laa sneen endda. Her satte han skiene paa og drog over Molingdalsfjeldene.

I Molingdalen var det sne og vinterlig endda. Og et overhændigt snedrev kom paa ham. Han kröp med sine to korn-tønder ind i en røkk og laa vejrfast der i to døgn — men humøret var godt. Han fordrev tiden med at synge salmer og viser, mens uestret gik som en strid foss over butaket.

Syvende døgn stod Per Hauen hjemme i stuen. Natten efter malte gamle Klas-Haua rug paa den gamle kvern oppe i Hauabækken. For nu kom sneløsningen med sus i bjørkliene og vaarvatn i bækkene. Han var saa fornøyd, at han midnattes blev staaende i kvernhudøren og mumle en vise fra Ols-Paalsetiden. Vaarnatten var saa lys. I en aapen vik ute i Aursundsjøen laa en lom og hujet mellem isflakerne. Og kvernen mol og mol.

Juleaften samme aaret kom en gauldøl kjørende sørover Aursundsjøen. Sneen stod ret imot. Hans haar og skæg var hvitt af rim. Han kjørte fort. Og messingbjelden paa skaasen sang højt i den kolde luft. Gauldølen var indom paa et par gaarder og spurgte sig for, hvor Hauen var og saa drog

han videre. Han frøs forfærdelig og maatte hele tiden springe lange stykker ved siden av lasset saa han ikke skulde fryse sig aldeles fordærvet. — Værre kulde hadde han aldrig været ute i. — Hadde han vist at det var saa bistert her oppe paa Aursundsjøen, hadde han aldrig i verden tat paa sig dette færdalasset for von Kragenhjelm. Gauldølen sprang og fægtet med armene og trodde han maatte sætte livet til — for værre julekveld hadde han aldrig levd op. Varghyl hørte han ogsaa langt indpaa sjøen — stygge ul. Han løste op repet og lot det dingle efter slæden. Hesten var aldeles hvit av rim. Og det pistret og sang under slædemeiene.

I stuen paa Hauen sat familien og sang julen ind. Gamle Klas-Haua sat paa skorshellen, Litj-Klas ved siden av ham. Per Haua sat paa huggestabben med salmeboken, konen stod bak ham og stirret over akslen hans.

„Her kommer dine arme Smaa,
o, Jesu i din Stald at gaa!“

I vuggen laa en liten halvaars jente og stirret med store blaa øjne paa varmen borte i skorshellen. Hun hette Olava

— Midt i sangen rejste Per sig fort og la salmeboken sammen, men holdt pekefingeren ind mellem bladene saa han ikke skulde ha bort for sig.

„Her kjem folk!“ satte han i.

En hest knægtet utenfor væggen og en staldvække klang. Stuedøren gik op. Ind kom en lasskjører næsten ihjelfrossen. Han kröp bort til varmen og svingte sine blaafrøse næver over luene. Sjøgget var frosset sammen over munden, men fik likevel mumlet frem noget om, at de maatte faa hesten hans paa stalden.

Da gauldølen hadde faat mund og mæle igjen, drog han op av indrelommen paa vesten et forseglet brev og leverte Per.

Brevet var fra ingen anden end selve von Kragenhjelm. Han meddelte i det, at hans fosterdatter, G. Endresens enke var frafaldt, men at hun hadde bestemt i sit testamente, at der hver jul i ti aar skulde kjøres to tønner rug op til soldaten og fjeldbonden Per Klasen Hauen ved Aursundsjøen — dette til den salig bortvandrede ihukommelse. — Gud glæde hendes sjæl i himlen.

Og i ti julekvelder efter hverandre kom en gauldøl kjørende opover Aursundsjøen med to korn-tønder paa langslæden. Hver gang hadde han brev og hilsen med fra von Kragenhjelm.

I den anledning tok Per Hauen kornsækkene og sabelen paa sig om juleaftnerne ... von Kragenhjelms staselige avlagte løjtnantsmundering og lange sabel.

Johan Falkberget.

GLÆDELIG JUL

og et godt Nytaar ønsker vi alle vore Læsere.